

PO_CLIL_10

JĘZYK POLSKI_KL I LO

CEL LEKCJI

Lekcja realizuje cele kształcenia literackiego i kulturowego, językowego, kształci umiejętność tworzenia wypowiedzi w języku obcym dla ucznia i wskazuje uczniom jak się uczyć (samokształcenie) w zakresie określonym w podstawie programowej nauczania literatury dla klasy pierwszej liceum ogólnokształcącego.

WIEK

14-15

ZAGADNIENIE JĘZYKOWE

Homer, „Iliada”

POZIOM

A1

AUTORZY

Anna Seretny, Urszula
Majcher-Legawiec,
Tomasz Moździerz

PRZEDMIOT

Literatura
polska

CZAS

90 min.

Lekcja literatury polskiej, III etap edukacyjny, 4-letnie liceum ogólnokształcące, klasa pierwsza, lekcja zaplanowana dla oddziału przygotowawczego, zakres wiedzy i umiejętności określony w podstawie programowej.

UZASADNIENIE

Scenariusz odpowiada na potrzebę realizacji na lekcji języka polskiego (kształcenie literackie) tzw. lektury obowiązkowej: Homer, *Iliada* (fragment *Pojedynek Hektora z Achillesem*) i uwzględnia następujące metody i formy pracy:

1. CLIL - zintegrowane nauczanie językowo-przedmiotowe
2. JES PL - język edukacji szkolnej
3. funkcjonalne i okazjonalne nauczanie gramatyki języka polskiego oraz przydatnych struktur komunikacyjnych (zdań, zwrotów, frazeologizmów itp.),
4. aspekty społeczne: praca w parach, grupach,
5. różne modalności: wsparcie kanału werbalnego (wizualizacje), polisensoryczność, przekład intersemiotyczny.

CELE JĘZYKOWE CELE DOTYCZĄCE TREŚCI PRZEDMIOTOWYCH

Uczniowie:

- rozpoznają/wskazują przymiotniki opisujące cechy i postawę bohatera
- odtwarzają przebieg akcji, porządkując przygotowane przez nauczyciela informacje,
- wyrażają swoją akceptację lub sprzeciw stosując odpowiednią strukturę językową,
- rozumieją znaczenie frazeologizmu *pięta Achillesa* odpowiadają na pytanie *Co jest twoją piętą Achillesa?*
- wiedzą kim był Homer i potrafią przypisać twórcę do odpowiedniej epoki literackiej,
- znają fragment *Iliady* (*Pojedynek Hektora z Achillesem* - na podstawie fragmentu filmu Wolfganga Petersena "Troja"),
- rozpoznają głównych bohaterów występujących we fragmencie (Hektor, Achilles, Priam, Parys, żona Hektora - Andromacha),
- wiedzą, że *Iliada* to epos - gatunek należący do epiki
- rozumieją znaczenie pojęć: bohater, bohater wyidealizowany, bohater pozytywny, bohater negatywny,
- rozumieją, że wojna jest zła,
- rozróżniają określenia nazywające cechy bohatera pozytywnego i negatywnego; charakteryzują bohaterów pojedynku przypisując od nich odpowiednie informacje,
- znają kompozycję *Iliady* (podział na pieśni); wiedzą, że analizowany fragment to *Pieśń XXII*.

CELE PSYCHOSPOŁECZNE

- reagują na opinie, z którymi się zgadzają bądź nie zgadzają
- formułują opinię własną i uzasadniają ją
- rozwijają umiejętność pracy zespołowej i współpracy
- wchodzą w interakcję z innym członkami zespołu
- używają języka spontanicznie i celowo

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- Fragment filmu wolfganga petersena "troja" dostępny na: <https://www.Cda.Pl/video/105955fo> ,
- Słowniki dwujęzyczne tradycyjne lub online,
- *Iliada* homera (fragment *pieśni XXII - pojedynek hektora z achillesem*),
- Fiszki z nowym słownictwem przygotowane przez nauczyciela,
- Informacje nazywające wydarzenia składające się na scenę pojedynku.
- <https://classroomclipart.com/image/vector-clipart/trojan-horse-23876.htm>

DZIAŁANIA KROK PO KROKU

PRZYGOTOWANIE, WPROWADZANIE, ODKRYWANIE, TRANSFER, PODSUMOWANIE / EWALUACJA

01 | PRZYGOTOWANIE

1. Nauczyciel sprawdza zadanie domowe - uczniowie przygotowali słowniki dwujęzyczne.
2. Uczniowie głośno odczytują przetłumaczone słowa, nauczyciel poprawia wymowę, jeśli zachodzi taka konieczność.
3. Uczniowie pracują w parach przyporządkowują słowa do kategorii: LITERATURA, OPIS OSOBY (CHARAKTERYSTYKA), PROCES (AKCJA), RODZINA. (słowa można przepisywać do odpowiednich kolumn, albo przyporządkowywać do kategorii słowa przygotowane przez nauczyciela w formie fiszek).

02 | WPROWADZENIE

1. Kim był HOMER?
Uczniowie szukają portretu Homera w internecie i informacji w swoim języku.
2. Co to jest *ILIADA*?

Nauczyciel zadaje pytanie uczniom i na podstawie ich odpowiedzi, wspólnie z nimi, zapisuje na tablicy odpowiedź, np. *Iliada* - dzieło Homera, epos grecki. Temat *Iliady* to wojna trojańska.

(Do tej definicji uczniowie powrócą pod koniec lekcji, żeby uzupełnić informacje o bohaterach *Iliady*).

03 | ODKRYWANIE

1. Wspólne oglądanie fragmentu filmu Wolfganga Petersena "Troja" - *Pojedynek Hektora z Achillesem*:
2. Uczniowie, pracując w parach, odpowiadają na pytanie: *jaki jest Achilles, jaki jest Hektor?*

Korzystają ze słownika przygotowanego w ramach zadania domowego. W miarę możliwości należy połączyć uczniów z krajów nie-słowiańskich ze słowiańskimi.

04 | TRANSFER

Bohaterowie *Iliady*.

Uczniowie oglądają fragment po raz czwarty i zapisują podawane przez nauczyciela imiona bohaterów oraz stopnie pokrewieństwa.

Po obejrzeniu fragmentu uczniowie wraz z nauczycielem opracowują schemat pokrewieństwa (nauczyciel zapisuje imiona i stopień pokrewieństwa na tablicy, np. *Priam - ojciec Hektora i Parysa, także Kasandry (nie występuje w filmie), Hektor - syn Priama, brat Parysa i Kasandry, mąż Andromachy, ojciec, itd.*). Uczniowie z krajów słowiańskich wyjaśniają stopnie pokrewieństwa, uczniowie z krajów nie-słowiańskich odczytują informacje z tablicy.

Uczniowie wracają do zredaowanej już informacji o *Iliadzie* i dopisują sekcję "bohaterowie" (listę bohaterów występujących w eposie).

Nauczyciel prosi uczniów o znalezienie w sieci informacji wyjaśniających w ich języku co to jest *pięta Achillesa*. Precyzuje, że jest to określenie metaforyczne, podaje przykład. Pyta uczniów: *jaka jest twoja pięta Achillesa* lub: *co jest twoją piętą Achillesa?* Uczniowie formułują odpowiedź, Nauczyciel prosi uczniów z krajów ukraińskich o podanie uzasadnienia. Takie proby mogą też podjąć uczniowie z krajów nie-słowiańskich.

05 | PODSUMOWANIE (EWALUACJA)

Uczniowie oglądają po raz ostatni fragment filmu, podczas którego nauczyciel czyta wybrane fragmenty Pieśni XXII Iliady dbając o to, aby treść czytanego tekstu odpowiadała wydarzeniom w filmie. Nauczyciel może wskazywać wybrane elementy na ekranie. Celem tego fragmentu jest zaurzenie w języku. Uczniowie nie muszą rozumieć każdego słowa w tekście. Fragmenty proponowane do czytania (tempo należy dostosować do akcji filmu):

Obaj szli wzajem ku sobie, a gdy spotkali się z bliska,
pierwszy rzekł Hektor potężny o hełmie wiejącym kitami:
"Synu Peleusa, już dłużej nie będę przed tobą uciekał.
(...) Zwycięzę ciebie lub zginę.
Ale wpierw zawezwijmy bogów (...).

PRZYDATNE WSKAZÓWKI

01

Warto upewnić się, że w klasie można odtwarzać pliki audio.

02

Warto wydrukować i rozdać wszystkie materiały, aby nie tracić czasu za każdym razem.

03

Jeśli wśród uczniów są osoby posługujące się tym samym językiem ojczystym, warto zachęcić ich do używania go podczas zajęć.

04

Uczniów zachęca się do głośnego mówienia, śmiechu i czerpania radości z procesu nauki.

SYMBOLE

ĆWICZENIE USTNE

ĆWICZENIE PISEMNE

SŁUCHANIE

PISANIE

02 WPROWADZENIE

Materiał przygotowany przez uczniów:

Przygotowane przez uczniów słowniki dwujęzyczne takich pojęć, jak: dzieło, autor, epik, epika, pojedynek, walczyć, walka, zabijać/zabić, ginąć/zginąć, umierać/umrzeć, zemsta, epos, twórca, pisarz, poeta, wspaniały, szlachetny, honor, odwaga, bohater, bohater wyidealizowany, pozytywny, negatywny, przystojny, waleczny, porywczy, arogancki, mściwy, rodzina, ojciec, matka, syn, córka, siostra, brat, kuzyn, kuzynka, żona, mąż, wspaniały mąż, idealny ojciec, dobry syn, opis, osoba.

Praca w parach:

Przyporządkowanie do kategorii: LITERATURA, OPIS OSOBY (CHARAKTERYSTYKA), PROCES (AKCJA), RODZINA. (słowa można przepisywać do odpowiednich kolumn, albo przyporządkowywać do kategorii słowa przygotowane przez nauczyciela w formie fiszek).

1. Kim był HOMER?

Uczniowie szukają portretu Homera w internecie i informacji w swoim języku. Nauczyciel zapisuje na tablicy krótką informację stanowiącą odpowiedź na pytanie. (Np. Homer - twórca literatury greckiej, pisarz, autor *Iliady* i *Odysei*). Analizując dostępne w sieci portrety Homera, nauczyciel może podać informację, że prawdopodobnie Homer był ślepcem/nie widział.

2. Co to jest *ILIADA*?

Nauczyciel zadaje pytanie uczniom i na podstawie ich odpowiedzi, wspólnie z nimi, zapisuje na tablicy odpowiedź, np. *Iliada* - dzieło Homera, epos grecki. Temat *Iliady* to wojna trojańska.

(Do tej definicji uczniowie powrócą pod koniec lekcji, żeby uzupełnić informacje o bohaterach *Iliady*).

03 | ODKRYWANIE

Wspólne oglądanie fragmentu filmu Wolfganga Petersena "Troja" - *Pojedynek Hektora z Achillosem*:

- pierwsze oglądanie - bez komentarza nauczyciela, po filmie nauczyciel zadaje pytanie o treść filmu (oczekiwania odpowiedź: pojedynek);
- drugie oglądanie - nauczyciel nazywa i pokazuje bohaterów występujących we fragmencie, np. to jest Hektor, Achilles, ojciec Hektora - Priam, brat Hektora - Parys, żona Hektora - Andromacha oraz nazywa wydarzenia i pokazuje je na ekranie i gestami, np. brama Troi otwiera się, Hektor wychodzi, brama Troi zamyka się, Hektor i Achilles rozmawiają, Hektor proponuje zasadę *fair play*, Achilles mówi, że chce walczyć i zabić Hektora, bohaterowie zaczynają pojedynek, bohaterowie walczą (walka), Achilles zabija Hektora, Hektor ginie;

Nauczyciel zapisuje wyrażenia i zwroty opisujące wydarzenia na tablicy, uczniowie kolejno odczytują je na głos (korekt wymowy, jeśli zachodzi konieczność),

- trzecie oglądanie - uczniowie oglądając, nazywają wydarzenia i osoby wskazywane przez nauczyciela.

Uczniowie, pracując w parach, odpowiadają na pytanie: *jaki jest Achilles, jaki jest Hektor?*

Korzystają ze słownika przygotowanego w ramach zadania domowego. W miarę możliwości należy połączyć uczniów z krajów nie-słowiańskich ze słowiańskimi.

Uczniowie odczytują informacje. Nauczyciel prosi uczniów z krajów słowiańskich o krótką argumentację - np. *dlaczego uważasz, że Hektor był waleczny? dlaczego uważasz, że Achilles był mściwy?* Nauczyciel prosi uczniów z krajów nie-słowiańskich o odpowiedź na pytania, np. *czy zgadzasz się, że Hektor był mściwy? czy zgadzasz się, że Achilles był przystojny?*

04 | TRANSFER

Bohaterowie *Iliady*

Uczniowie oglądają fragment po raz czwarty i zapisują podawane przez nauczyciela imiona bohaterów oraz stopnie pokrewieństwa. Po obejrzeniu fragmentu uczniowie wraz z nauczycielem opracowują schemat pokrewieństwa (nauczyciel zapisuje imiona i stopień pokrewieństwa na tablicy, np. *Priam - ojciec Hektora i Parysa, także Kasandry* (nie występuje w filmie), *Hektor - syn Priama, brat Parysa i Kasandry, mąż Andromachy, ojciec*, itd.). Uczniowie z krajów słowiańskich wyjaśniają stopnie pokrewieństwa, uczniowie z krajów nie-słowiańskich odczytują informacje z tablicy.

Uczniowie wracają do zredaowanej już informacji o *Iliadzie* i dopisują sekcję "bohaterowie" (listę bohaterów występujących w eposie).

Nauczyciel prosi uczniów o znalezienie w sieci informacji wyjaśniających w ich języku: *Co to jest pięta Achillesa?*

Precyzuje, że jest to określenie metaforyczne, podaje przykład. Pyta uczniów: *Jaka jest twoja pięta Achillesa* lub: *Co jest twoją piętą Achillesa?*

Uczniowie formułują odpowiedź, Nauczyciel prosi uczniów z krajów ukraińskich o podanie uzasadnienia. Takie próby mogą też podjąć uczniowie z krajów nie-słowiańskich.

05 | PODSUMOWANIE

Nauczyciel wyjaśnia, co należy zapamiętać z lekcji. Wspólnie z uczniami powtarza najważniejsze informacje, dotyczące takich haseł/tematów, jak: Homer, *Iliada*, charakterystyka Hektora i Achillesa, przebieg wydarzeń w scenie pojedynku, kto jest kim w eposie i co to znaczy *pięta Achillesa*. Nauczyciel dba o aktywny udział uczniów w tej powtórcie, zadaje pytania, pozwala na każdą formę odpowiedzi (także pozawerbalną, jeśli taka jest potrzeba ucznia). Uczniowie pracują w parach: uczniowie z krajów słowiańskich odtwarzają z pamięci plan wydarzeń przedstawionych w oglądanym fragmencie filmu, uczniowie z krajów nie-słowiańskich układają wydarzenia zapisane na kartkach przygotowanych przez nauczyciela w odpowiedniej kolejności

Nauczyciel zapowiada sprawdzenie wiedzy na następnej lekcji (kartkówka). Informuje, na co będzie zwracał uwagę: plan wydarzeń pojedynku Hektora z Achillesem, charakterystyka bohaterów i informacja na temat tego, kim był Homer.

05 | PODSUMOWANIE

Uczniowie oglądają po raz ostatni fragment filmu, podczas którego nauczyciel czyta wybrane fragmenty Pieśni XXII Iliady dbając o to, aby treść czytanego tekstu odpowiadała wydarzeniom w filmie. Nauczyciel może wskazywać wybrane elementy na ekranie. Celem tego fragmentu jest zaurzenie w języku. Uczniowie nie muszą rozumieć każdego słowa w tekście. Fragmenty proponowane do czytania (tempo należy dostosować do akcji filmu):

Obaj szli wzajem ku sobie, a gdy spotkali się z bliska,
pierwszy rzekł Hektor potężny o hełmie wiejącym kitami:
"Synu Peleusa, już dłużej nie będę przed tobą uciekał.

(...) Zwycięzę ciebie lub zginę.

Ale wpierw zawezwijmy bogów (...).

(...)

Spojrzał na niego złym okiem i rzekł szybkoconogi Achilles:
"Ty mi, przeklęty Hektorze, o żadnych układach nie gadaj

(.,.) Dziś mi za wszystkie zapłacisz

smutki po mych towarzyszach, których swą włócznią przebiłeś".

Tak powiedział i cisnął z sił całych włócznią przed siebie
cień rzucającą długi. (...)

(...)

Tak powiedział i włócznią cień rzucającą długi
cisnął, o włos nie chybiając, w sam środek tarczy Pelidy.

Włócznia odbita od tarczy upadła z daleka.

(...)

zaraz wydobył miecz wyostrzony,

który u boku mu zwiślał, błyszczący, ciężki, ogromny.

(...)

Skoczył zarazem Achilles, a gniew przepętniał mu serce
nieposkromiony i dziki.

(...)

Tylko, gdzie dwa obojczyki od ramion łączą się z szyją,
gardło widniało, przez które uchodzi dusza najszybciej.

Tam, gdy nacierał nań Hektor, wbił ostrze boski Achilles.

05 | EWALUACJA

1. Pojedynek Hektora z Achillesem. Plan wydarzeń (akcji).

_____ /4

- ___ brama Troi zamyka się
- ___ Achilles mówi, że chce walczyć i zabić Hektora
- ___ Hektor i Achilles rozmawiają
- ___ bohaterowie zaczynają pojedynek
- ___ Achilles zabija Hektora
- 1 Hektor wychodzi z bramy
- ___ Hektor ginie
- ___ Hektor proponuje zasadę *fair play*
- ___ bohaterowie walczą (walka)

2. Charakterystyka bohaterów: jaki jest Achilles i jaki jest Hektor?

_____ /5

arogancki, szlachetny, mściwy, przystojny, waleczny, okrutny, porywczy, dobrym mężem

Hektor jest:

Achilles jest:

3. Kto to był HOMER?

_____ /6

o6| ZADANIE DOMOWE

Proszę poszukać w swoim języku następujących informacji:

1. Kim była Helena?
2. Co to jest (był) koń trojański?
3. Czym była wojna trojańska?

Proszę poszukać odpowiednich informacji także po polsku i zapisać krótko najważniejsze słowa odnoszące się do tych trzech haseł (Helena, koń trojański, wojna trojańska).

KLUCZ ODPOWIEDZI

1. [0,5 punktu za każde dobre połączenie]

	2	brama Troi zamyka się
Hektora	_5_	Achilles mówi, że chce walczyć i zabić
	3	Hektor i Achilles rozmawiają
	6	bohaterowie zaczynają pojedynek
	8	Achilles zabija Hektora
	1	Hektor wychodzi z bramy
	9	Hektor ginie, umiera
	4	Hektor proponuje zasadę <i>fair play</i>
	7	bohaterowie walczą (walka)

2. [0,5 punktu za każdą dobrze dopasowaną informację]

Hektor jest: __arogancki, mściwy, przystojny, waleczny, okrutny,
porywczy__

Achilles jest: __szlachetny, przystojny, waleczny, dobrym mężem__

3. [1 punkt za każdą poprawną informację, nie oceniamy formy]

__Homer - grecki twórca, pisarz, epik, autor eposu *Iliada* i *Odyseja*,
ślepiec__

